

kteřé mají povahu římské hypotheca tacita a tedy nepotřebují zápisu, obsaženy jsou spíše pod nedoplatky.¹⁵⁾

Cit. § 928 mluví o »vertreten«. Tu naučení auctorovo nejlépe vystihuje překlad italský »prestar evizione«. Zeiller¹⁶⁾ vysvětluje rčení »vertreten«: »Die auf der Sache haftenden Schulden müssen, weil der Uebernehmer die Sache zum freien Besitze bekommen soll (§ 1047), stets vom Uebergeber getragene werden.«¹⁷⁾ Rozuměti tím nelze povinnost depurační, an zcizitel po zákonu samém nemá povinnosti postarati se o výmaz knihovních břemen. Táž zakládati se může jen na smlouvě či přípovědi, že knihovní těleso je takových břemen prosto.¹⁸⁾ Hledíc k výrazu »vertreten« nabyvatel, hodlajc sám platiti, nesmí se zřetele pustit § 931 o. z. o., an jinak auctor mohl by mu činiti námitky, které by závazek ze správy zcela či částečně anulovaly. (Dokončení příště.

Dělnické právo.

Univ. prof. dr. Rudolf Dominik. (Brno.)

Právě před rokem*) uveřejněn byl v tomto časopisu článek o »dělnickém právu«, který jest jakousi glossou mého stejně nazvaného článku, publikovaného v brněnské »Stráži Socialismu«. Pisatel úplně souhlasí s tenorem mých vývodů (»Návrh na zřízení stolice dělnického práva lze jen vítati«), má však jisté pochybnosti o pojmu a rozsahu tohoto nového právního oboru.

Poněvadž otázku uvedení »dělnického práva« na právnícké fakulty bylo znovu hnuto právě v posledních dnech a její kladné řešení zdá se téměř jisté, mám za nutné, rozptýliti včas všechny pochyby o podstatě tohoto »dělnického práva« a zdůrazniti předforem studentským jeho pravý význam. Pokládám to za svou povinnost tím více, že jsem byl prvý z vysokoškolských učitelů práv, který od počátku tuto myšlenku fedroval a už prakticky prováděl, prozatím v mezích své veniae legendi na vysoké škole technické v Brně i v rámci učebního příkazu na právnícké fakultě university Masarykovy.

¹⁵⁾ Tak i Kirchstetter, Commentar, 5. vyd. Lipsko a Vídeň 1894. str. 480. pozn. 6.

¹⁶⁾ 3. 132.

¹⁷⁾ Srov. rozh. n. s. z 8. VIII. 1877. č. 2651. v Právniku roč. XVI. ex 1877. str. 673. sq., jakož i rozh. z 2. VIII. 1877. č. 5763. v Gerichts-Halle ex 1878. č. 59.: »Das Wort »Vertreten« im Schlusssatze des § 928. heisst so viel, als: »dafür Gewähr leiste,« und zwar auf die Art und Weise, wie die Natur und Beschaffenheit des Mangels es eben erheischt.

¹⁸⁾ Stejně rozh. n. s. z 23. I. 1889. č. 243. v Právniku roč. XXVIII. ex 1889. str. 232. a 233., i rozh. n. s. z 23. II. 1880. ve sbírce Linkové č. 719. — opačně rozh. z 4. IV. 1883. č. 3052. v Právniku ex 1894. str. 639., rozh. z 2. VIII. 1877. č. 5763. v Gerichts-Halle 1878. č. 59. (G. U. W. č. 6532.).

*) Viz »Všehrd«, ročník III., str. 100.

»Dělnické právo«, jak mluví o něm návrh poslance L a u b a a spol. (tisk č. 3267 posl. sněm. 1921, 4. zasedání), má býti vědeckým výkladem právních předpisů, které upravují právní poměry »dělníků«, »pracovníků«, »pracujícího lidu« a contrario »vlastníků výrobních prostředků«, »vlastníků kapitálu«.

Z výrazu navrhovateli volených plyne, že název »dělnické právo« není myšlen jako souhrn norem, které se týkají dělníků ve vlastním běžném slova smyslu, nýbrž že jest míněn šíře, jako souhrn norem, upravujících právní poměry soukromých námezdných zaměstnanců v jejich vztazích pracovních.

Podle stylisace i tendence návrhu jde navrhovatelům zcela zřejmě o zavedení soustavných přednášek z oboru tak zvaného práva pracovního, sociální ochrany soukromých zaměstnanců čili sociální ochrany práce.

Právní předpisy tvořící obsah práva pracovního (dělnického) jsou dosud roztrženy v celé řadě zákonů. Z valné části vyskytují se tyto předpisy v zákonech správních; mnohé obsahuje též zákoník občanský, obchodní a zákony zcela speciální (na př. zákon z 27. listopadu 1896, čís. 218 ř. z. a jiné).

Dnes vykládají se předpisy práva pracovního v souvislosti s látkou, v níž se vyskytují. Vývoj nedospěl dosud k jednotné kodifikaci práva pracovního, k jednotnému »zákoníku práce«. Avšak přes vnější roztržetost jest mezi všemi předpisy tohoto druhu patrná souvislost vnitřní. Vycházejíce z jednotného sociálního a politického hlediska, vyvíjejí se jedním směrem: K zákonitě ochraně těch, kdož námezdně v cizích službách pracují. Pro tuto vnitřní souvislost tvoří předpisy o sociální ochraně práce s hlediska vědeckého samostatný, jednotný, obsahově uzavřený celek, pro tuto vnitřní souvislost zaslouhují soustavného zpracování a výkladu.

Pracovní právo nelze bez výhrady přiřaditi ani k právu soukromému, ani k veřejnému; tvoří samostatný hraničný obor právní jako mnohé jiné obory, obsahující normy soukromo- i veřejnoprávní (na př. právo horní, patentní, dopravní a pod.). Tvoří však obor právní; proto nelze ho vůbec přiřaditi ani k národohospodářské politice vůbec, ani přiřčení některé zvláštní její partii, na př. politice sociální.

Soustavný samostatný výklad tohoto »dělnického práva« na právnických fakultách doporučuje se mimo důvod v návrhu samém uvedený (důležitost praktická) — hlavně ze dvou závažných teoretických důvodů:

Předně proto, že ponecháním dosavadního stavu uniká vnitřní souvislost mezi jednotlivými instituty, tržší se přehled a nedoceňuje se pravý význam jejich obsahu.

Po druhé proto, že správní právo, kam dnes podle obecného názoru valná část pracovního (dělnického) práva náleží, je obor obsahově tak rozsáhlý, že je nemožno, aby v šesti hodinách za semestr vyměřených studijním řádem se jen nastínily nejhrušší obrysy správní vědy a obecné i zvláštní části práva správního. Vyloučení určitých speciálních oborů je nevyhnutelně nutné,

poněvadž za dosavadního stavu věci lze podati buď jen povšechný přehled, tedy ze všeho jen zcela málo, anebo vykládati jen vybrané partie za pominutí ostatních.

Stanovisko první odporuje požadavku vědeckého, tedy soustavného a hlubšího výkladu, stanovisko druhé jest nesprávné vzhledem k stejné důležitosti celé látky a příliš subjektivní v otázce výběru.

K této specialisaci byly již ostatně učiněny kroky i na našich fakultách právnických. Na obou pražských konají se zvláštní přednášky o správní vědě a jednotlivých partiích ze zvláštní části práva správního, na české mimo to ze srovnávacího práva správního; na fakultě zdejší pověřen byl profesor obchodního práva přednáškami o právu živnostenském a živnostenských právech autorských, na německé právnické fakultě i fakultě zdejší habilitování docenti na veřejné i soukromé právo pojišťovací atd.

Touto specialisací rozpadá se správní právo v dnešní své struktuře na celou řadu zvláštních disciplín, nikoliv však na škodu věci. Neboť dnešní správní právo jest s hlediska teoretického obor zcela nejednotný, v dnešní podobě jen tradičně udržovaný a proti jiným právním oborům ne zcela ohraničený; vzhledem k rozsáhlosti látky a nepatrnému počtu vyučovacích hodin s hlediska právní praxe a jejich potřeb nepřilíš upotřebitelný, avšak s hlediska studijního a zkušebního řádu velmi obtížný.

Zavedení samostatných přednášek o sociální ochraně práce bylo by jen dalším krokem k naznačené nezbytné specialisaci dosavadního správního práva. Z tohoto oboru vyloučily by se všechny partie, jež zabývají se právními poměry zaměstnanců všech kategorií v jejich vztazích pracovních a spojily se s obsahově příbuznými partiemi práva soukromého v jednotný soustavný celek »právo dělnické«. Nebylo by pak překážek, aby v těchto přednáškách nepřihlíželo se k právnímu stavu v jiných pokročilých státech a k institucím mezinárodním. Připojení přednášek o družstevnictví k tomuto novému oboru nemohlo by sice doporučení se z důvodů teoretických, avšak vyšlo by se tím aspoň částečně vstříc snahám poslední dobou také odjinud uplatňovaným (viz referát o pamětním spisu Ústředního svazu československých družstev a dobrém zdání pražské právnické fakulty v Akademii XXV. str. 40 a násl.).

Přednášky o pracovním právu (sociální ochraně práce) lze v osnově právnických studií umístiti tak, že se zařadí mezi přednášky, které podle § 7 nařízení bývalého ministerstva kultu a vyučování ze dne 24. prosince 1893, čís. 204. ř. z. vedle povinných kolejí mají se konati.

Tím vyhoví se úplně účelu, který sleduje návrh poslanců L a u b a a soudr., »aby konány byly pro posluchače fakult právnických řádné a pravidelné přednášky o dělnickém právu domácím i mezinárodním, zahrnujíc v ně sociální pojišťování a spotřební i výrobní družstevnictví«, aniž bude potřeba zásadních změn studijního řádu.